

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ
"Серпня" 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Конфліктологія та теорія переговорів

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

освітня програма «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 /2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

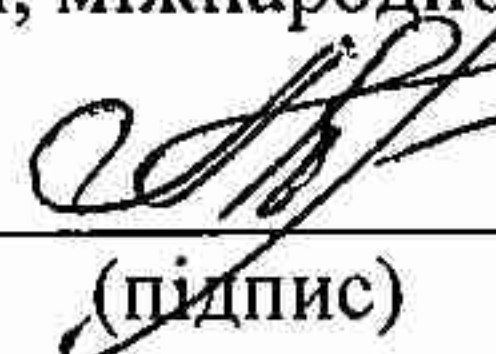
“28” серпня 2020 р., протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: ст. викладач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки, к.політ.н. Мовчан У.І.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

 Людмила НОВІКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

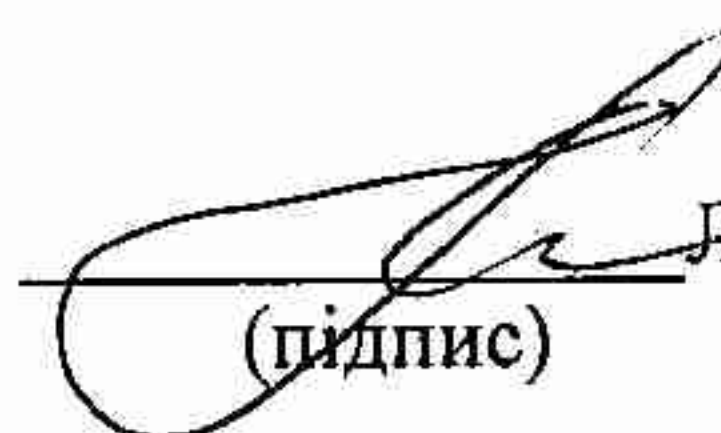
Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

 Євгенія СОЛОВИХ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

 Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Конфліктологія та теорія переговорів**» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів знання про теоретико-методологічні та практичні інструменти розв'язання конфліктів, сутності переговорного процесу в міжнародних відносинах, а також уявлення про стратегію та тактику переговорного процесу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та професійної діяльності за фахом.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті та спілкуватися іноземними мовами як усно, так і письмово.

ЗК7. Вміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

ЗК8. Здатність працювати в команді.

- формування наступних фахових компетентностей:

СК1. Знання про природу, динаміку, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин.

СК13. Розуміння сутності сучасних стратегій ведення дипломатичних переговорів.

СК15. Здатність здійснювати всебічний аналіз причин і наслідків сучасних міжнародних конфліктів.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
32 год.	
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Матриця відповідності освітнього компонента **ОК7. «Конфліктологія та теорія переговорів»**, методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини».

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
РН6. Розуміти принципи використання теоретичних знань з міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародної безпеки та конфліктів, міжнародної регіоналістики при вирішенні практичних завдань.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
РН9. Демонструвати знання у сфері стратегії і тактики ведення дипломатичних переговорів.	-/-	-/-
РН11. Визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.	-/-	-/-
РН16. Оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.	-/-	-/-

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Конфліктологія як наукова система знань

Тема 1. Конфліктологія як комплексна система знань

Об'єкт, предмет і завдання конфліктології. Об'єктивні передумови формування конфліктології як науки. Конфлікт як об'єкт вивчення конфліктології. Суперечливість суспільства і конфліктогенний характер суспільних відносин. Різноманітність форм відображення конфліктів у суспільній та індивідуальній свідомості демократичних і тоталітарних режимів. Розвиток теорії і практики прогнозування, дозволу і попередження соціальних конфліктів. Конфліктологія як наукова система знань про причини виникнення, закономірності розвитку і способах врегулювання конфліктів.

Тема 2. Історія становлення і розвитку конфліктології

Ранні уявлення про конфлікти. Уявлення про конфлікти в античній філософії. Конфліктологічні ідеї в середні віки. Уявлення про конфлікти в епоху Відродження. Конфліктологічні ідеї Нового часу. Теорії конфлікту на межі 19-20 ст. Аналіз конфліктів в роботах представників німецької класичної філософії. Соціальний дарвінізм про конфлікти. Уявлення про конфлікти в концепціях Е. Дюркгейма, К. Маркса, Г. Зіммеля, Р. Дарендорфа, Т. Парсонса. Концепція «позитивно функціонального конфлікту» Л. Козера. Сучасні уявлення про конфлікт. Функціональна (рівноважна) модель суспільства. Конфліктна модель суспільства.

Тема 3. Особливість та структура конфлікту

Визначення структури конфлікту як різновиду важкої ситуації. Учасники конфлікту (прямі і непрямі) - ініціатори, провокатори, організатори, союзники, посередники, пособники, жертви. Об'єкт і предмет конфлікту, їх характеристика. Ресурси конфліктуючих сторін - сила, багатство, знання, статус, влада. Навколишнє середовище конфлікту - природна і соціальна. Психологічні складові конфлікту: мотиви сторін і конфліктну поведінку. Особливості сприйняття конфліктної ситуації. Напрямки спотворення мотивів і характеру конфліктної ситуації.

Тема 4. Типологія конфліктів

Проблема класифікації конфліктів. Розрізнення конфліктів на особистісні (внутрішньоособистісні та міжособистісні) і суспільні (внутрішньокolleктивні, соціально-групові, міжнаціональні, цивільні, міждержавні, регіональні, між коаліціями держав, континентальні). Розрізнення конфліктів за характером суб'єктів (учасників), за ступенем тривалості і напруженості, за різними джерелами і причинами виникнення, за соціальними наслідками, за способами і формами врегулювання.

Тема 5. Основні засоби розв'язання конфліктів

Основні критерії, форми і фактори завершення конфліктів. Основні форми завершення конфлікту: розв'язання, урегулювання, згасання, усунення, ліквідація сторін, перехід в інший стан. Об'єктивні умови і суб'єктивні чинники вирішення конфліктів. Основні чинники вирішення конфлікту: час, третя сторона, своєчасність, рівновага сил, культура, єдність цінностей, практичний досвід. Основні етапи вирішення конфліктів: аналітичний, прогнозування варіантів вирішення, визначення критеріїв дозволу, планомірність взаємних дій, контроль ефективності дій і аналіз допущених помилок.

Розділ 2. Теоретико-методологічне вивчення переговорного процесу

Тема 6. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів в міжнародних відносинах

Становлення переговорної практики. Загальна стратегія і моделі ведення переговорів. Психологічні механізми переговорного процесу. Етапи переговорного процесу. Психологічний підхід до процесу переговорів. Методи вирішення конфліктів. Інтегративне рішення в конфлікті. Метод принципів переговорів (Р. Фішер, У. Юрі). Основні правила ведення «принципових переговорів». Стратегії залучення протилежної сторони в переговори

Тема 7. Стили ведення переговорів

Важливості врахування національних та регіональних особливостей при веденні переговорів. Особливості національного стилю ведення переговорів представниками різних регіонів і країн. Пастки при веденні переговорів з представниками інших країн.

Тема 8. Психологічна складова переговорного процесу

Основи сприйняття протилежної сторони. Схильність до неї. Класифікація стереотипів. Ефект ореолу. Суть когнітивних упереджень. Психологічні феномени «ескалація зобов'язань» і «прокляття переможця». «Ефект вкладу» і реактивна девальвація. Роль комунікації в переговорах. Активне і пасивне слухання. Настрій і емоції на переговорах.

Тема 9. Підготовка до ведення міжнародних переговорів

Стратегічне, тактичне та адміністративне планування переговорів. Базові стратегії переговорів: стратегія торгу; стратегія спільного з партнером пошуку вирішення проблеми. Г. Нікольсон про переговори «воїнів» і «крамарів». Формула Демосфена «зброя

переговорників - слова і сприятливі можливості». Власне підготовка до переговорів. Переговори про переговори. Організаційні аспекти підготовки до переговорів.

Тема 10. Структура переговорного процесу

Елементи переговорів. Предмет переговорів. Інтереси та цілі сторін. Стандарти прийняття рішень. Зобов'язання учасників переговорів. Контроль за виконанням рішень. Санкції. Основні стадії ділових переговорів: вступ, виклад інформації, аргументація, нейтралізація заперечень і зауважень, підведення підсумків, прийняття рішення.

Тема 11. Стратегія і тактика переговорного процесу

Стратегії ведення переговорів як продовження боротьби або як процес вирішення проблеми спільними зусиллями. Дві основні стратегії - позиційний торг і спільний процес розв'язання проблеми. Стратегія «виграш - програш», «виграш - виграш», «програш - виграш», «програш - програш». Тактичні прийоми на переговорах.

Тема 12. Динаміка переговорного процесу

Етапи ведення переговорів і способи подачі позиції. Фази переговорного процесу. Система дій на стадії підготовки ділових переговорів. Визначення переговорної концепції. Визначення часу. Просторова організація.

Тема 13. Посередництво в конфлікті та переговорному процесі.

Форми участі третьої сторони у врегулюванні конфліктів. Арбітраж, обов'язковий арбітраж, посередництво, «посередництво / арбітраж». Види і форми посередництва. Стратегії і техніки посередництва. Вимоги до посередника. Функції посередника. Етапи посередництва.

Розділ 3. Конфлікти сучасного світу

Тема 14. Політичні конфлікти

Політичні конфлікти та їх особливості. Структура політичного конфлікту. Типологія політичних конфліктів. Види політичних конфліктів: конфлікти цінностей і конфлікти інтересів. Політичні конфлікти в тоталітарних і демократичних системах. Революція як різновид політичних конфліктів.

Тема 15. Етнонаціональні конфлікти

Сутність і причини етнонаціональних конфліктів. Структура, типологія, динаміка етнонаціональних конфліктів. Схема розгортання етнополітичного конфлікту. Етнічний та регіональний сепаратизм. Особливості врегулювання етнополітичних конфліктів. Основні риси сучасних етнонаціональних конфліктів. Шляхи розв'язання та управління етнонаціональними конфліктами в сучасному світі.

Тема 16. Міжнародні конфлікти

Поняття та основні підходи до вивчення міжнародних конфліктів. Типологія міжнародних конфліктів. Теорії дослідження міжнародних конфліктів. Складові та функції міжнародних конфліктів. Фази міжнародного конфлікту. Сучасні «гібридні війни». Шляхи врегулювання міжнародних конфліктів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб.	інд.	с. р.	л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Конфліктологія як наукова система знань												
Тема 1. Конфліктологія як комплексна система знань	7	2	2			3						
Тема 2. Історія становлення і розвитку конфліктології.	8	2	2			4						
Тема 3. Особливість та структура конфлікту	7	2	2			3						
Тема 4. Типологія конфліктів	8	2	2			4						
Тема 5. Основні засоби розв'язання конфліктів	7	2	2			4						
Разом за розділом 1	38	10	10			18						
Розділ 2. Теоретико-методологічне вивчення переговорного процесу												
Тема 6. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів в міжнародних відносинах	8	2	2			4						
Тема 7. Стили ведення переговорів	7	2	2			3						
Тема 8. Психологічна складова переговорного процесу	7	2	2			3						
Тема 9. Підготовка до ведення міжнародних переговорів	7	2	2			3						
Тема 10. Структура переговорного процесу	7	2	2			3						
Тема 11. Стратегія і тактика переговорного процесу	7	2	2			3						
Тема 12. Динаміка переговорного процесу	7	2	2			3						
Тема 13. Посередництво в конфлікті та переговорному процесі.	8	2	2			4						
Разом за розділом 2	58	16	16			26						
Розділ 3. Конфлікти сучасного світу												
Тема 14. Політичні конфлікти	8	2	2			4						
Тема 15. Етнонаціональні конфлікти	8	2	2			4						
Тема 16. Міжнародні конфлікти	8	2	2			4						
Разом за розділом 3	24	6	6			12						
Усього годин	120	32	32			56						

Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Конфліктологія як комплексна система знань	2
2	Історія становлення і розвитку конфліктології.	2
3	Особливість та структура конфлікту	2
4	Типологія конфліктів	2
5	Основні засоби розв'язання конфліктів	2
6	Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів в міжнародних відносинах	2
7	Стилі ведення переговорів	2
8	Психологічна складова переговорного процесу	2
9	Підготовка до ведення міжнародних переговорів	2
10	Структура переговорного процесу	2
11	Стратегія і тактика переговорного процесу	2
12	Динаміка переговорного процесу	2
13	Посередництво в конфлікті та переговорному процесі.	2
14	Політичні конфлікти	2
15	Етнонаціональні конфлікти	2
16	Міжнародні конфлікти	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Конфліктологія як комплексна система знань <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
2	Історія становлення і розвитку конфліктології. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, написати есе за темою.	4
3	Особливість та структура конфлікту <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
4	Типологія конфліктів <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь (презентацію) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
5	Основні засоби розв'язання конфліктів <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь (презентацію) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
6	Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів в міжнародних відносинах. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, написати есе за темою на вибір.	4
7	Стилі ведення переговорів <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу	3

	з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	
8	Психологічна складова переговорного процесу Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь (презентацію) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
9	Підготовка до ведення міжнародних переговорів Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
10	Структура переговорного процесу Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
11	Стратегія і тактика переговорного процесу Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
12	Динаміка переговорного процесу Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	3
13	Посередництво в конфлікті та переговорному процесі. Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь (презентацію) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань.	4
14	Політичні конфлікти Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, ознайомитися та проаналізувати кейс.	4
15	Етнонаціональні конфлікти Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, ознайомитися та проаналізувати кейс.	4
16	Міжнародні конфлікти Завдання: розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, ознайомитися та проаналізувати кейс.	4
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях, есе та аналізу кейсів.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді залікової роботи (за дворівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку

здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **залік в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Конфліктологія та теорія переговорів», режим доступу <http://dist.karazin.ua/moodle/>

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																	Ін д. за вд ан ня	Разо м	зал ік	сума
Розділ 1					Розділ 2								Розділ 3							
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т1 0	Т1 1	Т1 2	Т1 3	Т1 4	Т1 5	Т1 6	-	60	40	100	
4	4	4	4	4	4	3	4	4	3	3	3	4	4	4	4					

T1, T2 ... – теми розділів.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі виступів здобувачів, написання есе та тестового контролю із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

За виступ на практичному занятті здобувач може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого здобувача) до 5 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Загальна максимальна сума балів за роботу в семестрі складає **60** балів.

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.

6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, не вміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за залік складає **40**.

Критерії оцінювання залікової роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100** балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
50 – 100	зараховано
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Конфліктологія : навчальний посібник / за ред. Г. В. Гребенькова. Львів : Магнолія 2006, 2015. - 228 с.
2. Луцишин, Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 199 с.
3. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник для здобувачів вищих навчальних закладів. Суми : Університетська книга, 2017. 239 с.
4. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 176 с.

Допоміжна література

1. Берлач А.І., Кондрюкова В.В. Конфліктологія: навч. посіб. К.: «Університет «Україна», 2007. 204 с.
2. Босюк К.С. Особливості сучасних міжнародних конфліктів. *Наука і молодь*. Зб. наук. праць. Гуманітарна серія. 2012. №11-12. С. 103-106.
3. Ващенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. К.: Знання, 2013. 407 с.
4. Ващенко І.В., Гиренко С.П. Конфлікти великих соціальних груп. Х.: Бурун Книга, 2005. 208 с.
5. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2003. 172 с.
6. Даймонд С. Переговори, которые работают: 12 стратегий, которые помогут вам получить больше в любой ситуации. М.: Манн, Иванов и Фербер, 2011. 560 с.
7. Дарендорф Р. Современный социальный конфликт. Очерк политической свободы. М., 2002.
8. Денисенко І.Д. Сучасна теорія конфлікту: проблеми експлікації, демаркації, класифікації. *Український соціум*. 2013. №3 (46). С.32-43.
9. Донбас в етнополітичному вимірі. К.: ІПіЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України, 2014. 145 с.
10. Дубинин Ю. Мастерство переговоров. М.: Аварис-XXI. 2007.
11. Жарков Я.М. Інформаційно-психологічна боротьба у воєнній сфері: Навчальний посібник. Київ: Київський університет, 2014. 390 с.
12. Капітоненко М.Г. Міжнародні конфлікти: навч. посіб. К.: Либідь, 2009. 352 с.
13. Кинан К. Проведение переговоров. Эксмо. М., 2006. 76с.
14. Козер Л. Функции социального конфликта: пер. с англ. англ. О. Назаровой / Под общ. ред. Л. Г. Ионина. М.: Идея-Пресс, 2000. 205 с.
15. Конфліктологія : навч. посіб. / під ред. Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Х. : Право, 2012. 128 с.
16. Конфліктологія: навч. посіб.-практикум / За ред. М.П. Гетьманчука, П.П. Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 326 с.
17. Лебедева М.М. Технология ведения переговоров : учебное пособие М.: Аспект Пресс, 2010. 192 с.
18. Лиходід Ю. Сутність етноконфлікту та шляхи його подолання. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України*: Серія «Політологія і етнологія». Вип. 23. К., 2003. С. 324-333.
19. Лукашук И.И. Дипломатические переговоры и принимаемые на них акты: Учебно-практич. Пособие. М.: Nota Bene, 2004.
20. Стрельцов Є.Л. До питання про сутність та види міжнародних конфліктів. *Юридичний вісник*. 2014. № 4 (33). С. 133-137..
21. Хрусталеv М. Методология анализа международных переговоров. *Международные процессы*. 2006. №6
22. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навч. посіб. К.: Кондор, 2009. 192 с.

23. Шелест Г. До питання про продуктивність інституту посередництва в процесі мирного врегулювання міжнародних конфліктів. *Дослідження світової політики: зб. наук. праць / відп. ред. Є. Є. Камінський*. К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2005. Вип. 30. С. 157-166.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Матеріали Міжнародної кризової групи, URL: <http://www.crisisgroup.org/>
2. Міжнародний інститут досліджень проблем миру (Стокгольм), URL: <http://www.sipri.org/>
3. Організація Об'єднаних Націй, URL: <http://www.un.org/ru/>
4. Організація з безпеки і співробітництва в Європі, URL: <http://www.osce.org/>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Конфліктологія та теорія переговорів», режим доступу <http://dist.karazin.ua/moodle/>